

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/232/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813210006
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8813210006.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členiek senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcu: CreditONE s.r.o., Nedbalova 453/12, 811 11 Bratislava, IČO: 46 559 051, zast. PRO iURE - advokátska kancelária, s.r.o., Zámocká 32, 811 01 Bratislava, proti žalovanej: T. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XX, XXX XX U., o zaplatenie sumy 208,20 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 9C/581/2013-32 zo dňa 30.06.2014 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

II. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvého stupňa“) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 140 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 140 Eur od 1.1.2013 do zaplatenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trova konania vo výške 5,61 Eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 22,63 Eur na účet právneho zástupcu žalobcu PRO iURE - advokátska kancelária, s.r.o. a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „žalujúca strana nepreukázala, že zmluva o úvere (o pôžičke) bola uzatvorená medzi žalobcom a žalovanou v požadovanej písomnej forme. Nedostatok písomnej formy zmluvy o úvere - pôžičke nemá za následok jej neplatnosť. Z ust. § 11 ods. 1 písm. a) Zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že v prípade, ak nie je dodržaná písomná forma zmluvy o úvere, uvedená skutočnosť má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. V prejednávanej veci nemal súd preukázané dodržanie písomnej formy zmluvy o úvere medzi účastníkmi konania a z uvedeného dôvodu je potrebné poskytnutý úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Zo strany samotného žalobcu bolo poukázané, že v komunikácii so žalovanou využil iba elektronické prostriedky a tiež žalovaná namietala nedostatok písomnej formy predmetnej zmluvy o úvere, z čoho jednoznačne vyplýva, že žalovaná túto zmluvu nemala vôbec k dispozícii v písomnej forme. Keďže poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, žalobcovi neprislúcha právo na zaplatenie zmluvných úrokov vo výške 18,20 eur s preto v tejto časti súd považoval žalobu za nedôvodnú.

Ďalším žalobcom uplatneným nárokom je nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 50,- eur, nakoľko žalovaná bola v omeškaní so splatením úveru viac ako 50 kalendárnych dní. Aj v danom prípade sa pre platné dojednanie povinnosti žalovanej zaplatiť zmluvnú pokutu žalobcovi vyžaduje dodržanie písomnej formy. Ako už bolo vyššie uvedené, žalobca nepreukázal, že zmluva o úvere bola dojednaná písomne, preto logicky nemohla byť dojednaná písomne ani povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 50,- eur. Nedodržanie písomnej formy má za následok neplatnosť dojednania zmluvnej pokuty pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti s poukazom na ust. § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd preto aj v tejto časti uplatnený nárok žalobcu považoval za bezdôvodný.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto súd žalovanú zaviazal na zaplatenie sumy 140,- eur a čo do zvyšku žalobu zamietol.“

O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“)

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca namietajúc, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a rozsudok považuje za nepreskúmateľný. Poukázal na ust. § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., § 40 ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 2 písm. f) zákona č. 255/2006 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku. Žalobca so žalovanou uzavrel zmluvu na diaľku s využitím svojho webového sídla, na ktorom zverejnil návrh na uzavretie zmluvy, ako aj všeobecné obchodné podmienky vzťahujúce sa na uzatváranú zmluvu. Žalovaná následne návrh akceptovala, v dôsledku čoho došlo k platnému uzavretiu zmluvy, ktorej znenie žalobca odoslal žalovanej na jej e-mailovú adresu. V procese vzniku zmluvy boli medzi zmluvnými stranami využívané výlučne elektronické prostriedky, čo však samo o sebe nevylučuje zachovanie predpísanej písomnej formy právneho úkonu. Vymedzenie zmluvnej pokuty v uzavretej zmluve bolo dojednané s využitím elektronických prostriedkov v písomnej forme a bolo dostatočne určité s presným vymedzením výšky zmluvnej pokuty pre prípad omeškania žalovanej so splácaním pôžičky. Bolo preto platným dojednaním, na základe ktorého vznikol žalobcovi riadne nárok na zmluvnú pokutu.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., vyzval účastníkov konania k inému právnomu posúdeniu veci, keďže mal za to, že sa na vec vzťahujú ustanovenie § 3 ods. 1 a § 39 OZ, ktoré doposiaľ použité neboli a dospel k záveru, že rozsudok je vo výroku vecne správny. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámené na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 O.s.p.).

Žalovaná vyjadrila presvedčenie, že odplata a ročná úroková sadzba vo výške 474,50% je nadmerne vysoká a odporuje dobrým mravom.

Žalobca obhajoval ročnú úrokovú sadzbu vo výške 474,50% argumentujúc, že suma 18,20 Eur predstavujúca poplatky za poskytnutie úveru je konečná a ďalej nenarastá, a to ani v prípade porušenia povinnosti dlžníka vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky včas. Po dni splatnosti si žalobca uplatňuje len úrok z omeškania. Ak by žalovaná dlhovala žalobcovi poskytnuté peňažné prostriedky celý rok (12 mesiacov), bola by v zmysle žaloby povinná zaplatiť žalobcovi istinu 140 Eur a poplatok za poskytnutie úveru 18,20 Eur, čo predstavuje 13% ročne. Súd by mal posudzovať primeranosť odplaty aj z hľadiska nákladov, ktoré musí veriteľ vynaložiť v súvislosti s poskytnutím krátkodobého nízkeho úveru. Poukázal na to, že na zmluvnú pokutu je potrebné nazerať tiež z hľadiska jej základnej funkcie ako paušalizovanej náhrady škody pokrývajúcej ďalšie náklady veriteľa súvisiace s individuálnym mimosúdnym vymáhaním pohľadávky, nakoľko v prípade porušenia povinnosti dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky včas vznikajú veriteľovi ďalšie administratívne náklady, ktoré by mu inak nevznikli súvisiace s individuálnym mimosúdnym vymáhaním dlžnej sumy (interné náklady na evidenciu, písomné výzvy, sms, call centrum, mzdy zamestnancov riešiacich dlžníkov v omeškaní). Na základe uvedeného preto dospel k záveru, že nesúhlasí, aby bola vec prejednaná odlišným právnom posúdením.

Podľa § 39 OZ zákona neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 3 ods. 1 OZ výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných.

Podľa § 544 ods. 1 OZ ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa právneho názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd na správne zistený skutkový stav neaplikoval správny právny predpis.

Žalobca vo vyjadrení k výzve obhajoval úrokovú sadzbu za poskytnutý úver s poukazom, že nie je v rozpore s dobrými mravmi poukazujúc na to, že suma 18,20 Eur je konečná a ďalej nenarastá.

Odvolací súd poukazuje na rozsudky všeobecných súdov, ktoré už v minulosti v právnych veciach práve žalobcu explicitne konštatovali kolíziu dohodnutej úrokovej sadzby s dobrými mravmi.

„Na jednej strane je potrebné uviesť, že navrhovateľ nepreukázal žiadnym spôsobom, že by v rámci elektronickej alebo inej komunikácie bol s odporkyňou dohodnutý požadovaný zmluvný úrok z poskytnutého úveru vo výške 16,75 eur, ktorý vychádza z ročnej úrokovej sadzby 407,58 %. Na druhej strane jednoznačne možno konštatovať, že ročná úroková sadzba, ktorú si uplatňuje navrhovateľ vo výške 407,58 %, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, keďže za poskytnuté finančné prostriedky si uplatňuje navrhovateľ protiplnenie vo výške viac ako 4-násobku ročného plnenia, čo je neprijateľné a tiež v rozpore s dobrými mravmi s poukazom na ustanovenie § 39 Obč. zákonníka, ktorá skutočnosť spôsobuje neplatnosť zmluvy o úvere v časti úrokov z úveru a titulom tohto neplatného zmluvného dojednania navrhovateľ si nemôže uplatňovať zmluvný úrok z úveru, keďže jednak bol neplatne dohodnutý a jednak navrhovateľ nepreukázal dohodu o takejto výške zmluvného úroku z poskytnutého úveru.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota vo veci 9C 1/2014).

„Súd sa zaoberal výškou dohodnutého úroku z úveru, keďže odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru činila za 30 dní sumu 28,60 Eur. V zmysle zmluvy výška ročného úroku z úveru predstavovala podľa zmluvy 435,07% a vo výške 28,60 Eur (teda ročne by to bola suma 343,20 Eur). Z úradnej činnosti súdu a z aplikačnej praxe je udržateľný dohodnutý úrok vo výške do 25% ročne. Z uvedeného je zrejmé, že ročný dohodnutý úrok medzi účastníkmi (435,07 % ročne) a vo výške 28,60 Eur mesačne bol niekoľkonásobne vyšší. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. Súd považuje za rozporné s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu prevyšujúcu priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami a ak veriteľ využije tieseň spotrebiteľa jeho neskúsenosť, ľahkomyselnosť, rozrušenie, prípadne slabomyselnosť. Aj pri nedbanlivosti veriteľa ide o vykorisťovanie spotrebiteľa a v takomto prípade je úverová zmluva v časti odplaty neplatná v celom rozsahu. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009).

Za dobré mravy možno považovať súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je často krát zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými mravnými a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené závery súd považoval dohodu o úvere v časti odplaty, pri ktorej bola dohodnutá výška úrokov 435,07 % ročne za absolútne neplatnú.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Galanta vo veci 5C 382/2013)

„Čo sa týka nároku na zaplatenie zmluvného úroku, súd mal za to, že ročná úroková sadzba vo výške 245,43 % i napriek tomu, že ide o krátkodobý úver, je v rozpore s dobrými mravmi, keď výška takto určenej odplaty za poskytnutie úveru je neprimeraná sume poskytnutého úveru (pri takto určenej úrokovej sadzbe by odporca v prípade 1 ročnej dobe splatnosti mal na základe poskytnutej sumy 350,- € veriteľovi vrátiť až sumu 1.209,- €!). Preto súd nárok v tejto časti pre jeho rozpor s dobrými mravmi zamietol.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Komárno vo veci 14C 257/2014)

„Súd z vykonaného dokazovania zistil, že predmetná spotrebiteľská zmluva, o ktorú žalobca opiera uplatnený nárok je absolútne neplatná pre rozpor s dobrými mravmi v časti dohodnutých úrokov z pôžičky. Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku / poctivosť, nezneužívanie výkonu práv, nešikanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov/. Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom treba považovať právny úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi / pozri rozhodnutie NS SR sp.zn. 3 Cdo 137/2003/. V predmetnej zmluve bola dohodnutá ročná úroková sadzba vo výške 407,58 %. Podľa údajov Národnej banky Slovenska bola priemerná úroková miera obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci december 2012 na úrovni 9,23 % ročne. Dohodnutá výška úrokov 407,58 % ročne uvedená v zmluve podstatne / viac ako 44-krát / prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci december 2012. Podľa názoru súdu výška úrokov pri nebankových spotrebiteľských úveroch nemusí dôsledne kopírovať výšku úrokov porovnateľných bankových úveroch, avšak dohodnutá výška úrokov / aj keď vyššia ako pri bankách / musí byť stále súladná s požiadavkou dobrých mravov a nesmie vykazovať znaky nepoctivého úžerného úroku. Dlžník uzatvára zmluvu o úvere a dohodu o úrokoch prevažne z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie, v danom prípade si žalovaný požičal sumu 50,- eur. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Dohodnutá úroková sadzba vo výške 407,58 % ročne je v rozpore s dobrými mravmi, preto predmetná zmluva o pôžičke v časti dohodnutých úrokov sa svojím obsahom prieči dobrým mravom a je neplatná.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Svidník vo veci 7C 419/2013)

Odvolačný súd sa stotožňuje s vyššie uvedenými právnymi závermi a konštatuje, že ročná úroková sadzba vo výške 474,50 % je neprimerane vysoká odporujúca dobrým mravom (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci 21Cdo 1484/2004 alebo Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 5Cdo 26/2011).

Obrana žalobcu, že suma 18,20 Eur za poskytnutie úveru je konečná a ďalej nenarastá, keďže si úrok po splatnosti úveru neuplatňuje, nemá žiaden právny význam pre posúdenie súladu výšky úrokov s dobrými mravmi.

Rozhodnou v predmetnej veci je skutočnosť, že žalobca mohol nárok na úrok z poskytnutého úveru vo výške 140 Eur pri ročnej úrokovej sadzbe 474,50% (vo výške 18,20 Eur) uplatniť už prvý deň po tom, čo sa poskytnutý úver stal splatným, t.j. odo dňa 1.1.2013.

Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. O takýto stav pôjde spravidla

vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovanú peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009).

Z internetovej stránky Národnej banky Slovenska odvolací súd preveril úrokové miery podobných úverov v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou do 1 roka úrok predstavoval 7,46 % p.a. Z toho je zrejmé, že žalobcom požadovaný úrok 474,50% v danom prípade bol viac ako šesťdesiatnásobne (63x) vyšší ako úrok, za ktorý za obdobných podmienok banky úver poskytovali.

Odvolací súd považuje za rozporné s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu prevyšujúcu 467,04 % (474,50 - 7,46) priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami. Žalobcom požadovaný úrok z úveru ročne 474,50 % spôsobil značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov tejto úverovej zmluvy, pretože bolo súdom v rámci skutkového stavu preukázané a zistené, že priemerné v tomto období boli úroky vo výške 7,46 % ročne.

Úrok z úveru vo výške odporujúcej dobrým mravom, s ktorým zákon spája absolútnu neplatnosť (§ 39 OZ), nemožno obhajovať ani princípom zmluvnej slobody. Zmluvná sloboda účastníkov právneho vzťahu nie je neobmedzená a nesmie vybočiť z určitých aj právom akceptovateľných hraníc. Jednou z týchto hraníc je i inštitút dobrých mravov (§ 3 ods. 1 OZ).

Žalobca úrok predovšetkým obhajuje tvrdením cit.: „suma 18,20 Eur za poskytnutie úveru je konečná a už ďalej nenarastá, a to ani v prípade porušenia povinnosti dlžníka vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky včas, t.j. tento úrok neplynie do momentu vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov, ale len do dňa splatnosti. Po dni splatnosti si žalobca uplatňuje len úrok z omeškania z dlžnej sumy.“ Tento záver nie je spôsobilý zmeniť vyššie uvedené úvahy odvolacieho súdu pri právnom posúdení veci. Naopak odvolací súd zdôrazňuje, že aplikačná prax súdov sa otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky a teda popri úrokoch z omeškania či iných sankciách už zaoberala. Podľa ustálenej súdnej praxe (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 4 Obo 143/98) vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania v zmysle § 369 Obchodného zákonníka. Takýto záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (napr. porov. rozsudky Krajského súdu v Prešove vo veci 3Co 85/2013, 1Co 30/2012, 6Co 182/2011, tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci IV. ÚS 476/2012). Je preto právne bez významu, že si žalobca po splatnosti uplatňuje len úrok z omeškania z dlžnej sumy, keďže úrok z úveru po uplynutí dojednanej splatnosti úveru v súlade s vyššie uvedeným názorom poskytovateľovi úveru nepatrí.

Nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 50 Eur si žalobca uplatnil v zmysle čl. I. zmluvy „Hlavné špeciálne zmluvné podmienky“, bodu 2 V prípade oneskoreného splácania splátky sa platí penále z omeškania a zmluvná pokuta, ak je klient v omeškaní so splatením pôžičky alebo jej časti, alebo poplatku za pôžičku viac ako 30 (tridsať) kalendárnych dní, odo dňa splatenia pôžičky alebo jej časti, musí dodatočne zaplatiť veriteľovi jednorazovú pokutu za omeškanie plnenia:

- vo výške 25 Eur za poskytnutú pôžičku vo výške 1-99 Eur,
- vo výške 50 Eur za poskytnutú pôžičku vo výške 100-199 Eur,
- vo výške 75 Eur za poskytnutú pôžičku vo výške 200-350,- Eur.

Podľa bodu 1 bol dojednaný úrok z omeškania vo výške 2% za každý deň z omeškania zo splatnej sumy. Z dojednania v bode 3 vyplýva, že ak je klient v omeškaní so splatením pôžičky alebo jej časti, alebo poplatku za pôžičku viac ako 50 kalendárnych dní, odo dňa splatenia pôžičky alebo jej časti a zároveň mu

bola veriteľom vyrubená jednorazová pokuta, je povinný uhradiť aj poplatky, ktoré predstavujú poplatky za notifikačné SMS správy, e-maily a poštu. Výška poplatku za každú jednu notifikačnú SMS správu, e-mail predstavuje sumu 2 Eur. Výška sumy za jednu notifikačnú poštovú zásielku predstavuje sumu 5 Eur (čl. 4).

Dohodu o zmluvnej pokute je nevyhnutné hodnotiť so zreteľom na všetky okolnosti súvisiace s uzavretím zmluvy v dobe uzavretia zmluvy.

Žalobca konštatuje, že na zmluvnú pokutu je potrebné nazerať z hľadiska jej základnej funkcie ako paušalizovanej náhrady škody pokrývajúcej ďalšie náklady veriteľa súvisiace s individuálnym mimosúdnym vymáhaním pohľadávky.

Odvolačný súd nijako nepopiera význam zmluvnej pokuty a ani jej dojednanie, ale treba dbať aj na skutočný zmysel a cieľ inštitútu zmluvnej pokuty ako inštitútu súkromného práva zvlášť pri osobitne chránených spotrebiteľských vzťahoch. Odvolačný súd nepopiera popri sebe ani uplatňovanie úrokov z omeškania a zmluvnej pokuty. Muselo by sa však jednať o zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu. Pretože podmienky, za akých žalobca dohoduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách podľa názoru odvolacieho súdu poškodzujú spotrebiteľa.

Žalobca by podľa zmluvného dojednanie mal mať pri poskytnutí krátkodobom úvere vo výške 140 Eur dňa 21.12.2012 so splatnosťou do 31.12.2012 nárok na zaplatenie úroku vo výške 474,50 %, úroku z omeškania vo výške 2% denne, zmluvnej pokuty vo výške 50 Eur a bol by povinný uhradiť i poplatky za notifikačné SMS-správy, e-maily a poštu. Ide pritom o krátkodobý spotrebiteľský úver. Zmluvná pokuta vo výške 50 Eur predstavuje 35,7% sumy poskytnutej istiny (140 Eur) a odvolací súd ju považuje za neprimeranú vzhľadom k všetkým skutkovým okolnostiam prípadu.

Všeobecné súdy sa vyjadrili k neprimeranosti dojednanie i vo vzťahu k zmluvnej pokute a odvolací súd na tieto rozsudky tiež poukazuje.

„Navrhovateľom vnútené dojednanie zmluvnej pokuty vo výške 75,- Eur pri omeškaní 50 dní je vzhľadom k výške poskytnutej sumy (300,- Eur) a k výške pokuty 75,- Eur neprijateľné. Samotná výška zmluvnej pokuty je zjavne neprimeraná a vysoká, a to s ohľadom na funkcie, ktoré dojednanie zmluvnej pokuty má plniť. Odporca požiadala o poskytnutie pôžičky 300,- Eur s dobou splatnosti 15 dní, pričom je zjavné, že pokiaľ si spotrebiteľ vyžiada pôžičku v takejto výške, dojednanie zmluvnej pokuty vo výške 75,- Eur musí byť pre neho likvidačné. Z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že dojednanie o zmluvnej pokute je neprijateľnou a tým pádom neplatnou zmluvnou podmienkou.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Galanta vo veci 35C 126/2014)

„Pokiaľ ide o nárok navrhovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty, dojednanú zmluvnú podmienku v článku 1 v časti „v prípade oneskoreného splácania splátky zaplatí penále z omeškania a úroky“ v bode 2 a dojednanú v článku 16.2 VOP, súd vyhodnotil ako neprijateľnú a z tohto dôvodu teda neplatnú. Tak ako bolo už vo viacerých rozhodnutiach uvedené, dojednanie zmluvnej pokuty vo výške 25 Eur či už pri omeškaní splátky 30 dní resp. 50 dní je vzhľadom k výške poskytnutej sumy (80 Eur) a k výške pokuty 25 Eur neprijateľné. Samotná výška zmluvnej pokuty vo výške 25 Eur je zjavne neprimeraná a vysoká a to s ohľadom na funkcie, ktoré dojednanie zmluvnej pokuty má plniť. Pokiaľ bola odporkyni poskytnutá pôžička vo výške 80 Eur, je zjavné, že pokiaľ si spotrebiteľ vyžiada pôžičku v takejto výške, dojednanie zmluvnej pokuty vo výške 25 Eur musí byť pre neho likvidačné. Z týchto dôvodov, preto súd určil, že vyššie dojednaná zmluvná podmienka je neprijateľnou a teda neplatnou.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Galanta vo veci 5C 382/2013)

„Podľa názoru súdu žalobca riadne neposudzoval schopnosti žalovanej splatiť poskytnuté finančné prostriedky. Z tých údajov, ktoré mu žalovaná poskytla v registračnom formulári, ani nemohol zistiť jej

pomery a možnosti splatiť pôžičku, Za podstatnú však súd považuje skutočnosť, že žalovaná nebola oboznámená vopred so všetkými podmienkami zmluvy o pôžičke, predovšetkým so sankciami za omeškanie. Žalobca tým porušil povinnosti vyplývajúce z ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. a ust. § 3 ods. 3 a § 8 odsek 3 Zákona č. 250/2007 Z. z. Súd z týchto dôvodov považuje zmluvné podmienky vzťahujúce sa k sankciám za oneskorené vrátenie finančných prostriedkov (zmluvné pokuty a platby za SMS, neprijateľný úrok z omeškania) za neprijateľné. Dôvodom neprijateľnosti je nielen to, že neboli individuálne vyjednané, ale aj ich neprimeranosť vo vzťahu k poskytnutej sume pôžičky, aj s poukazom na splatnosť pôžičky, výšku úroku z úveru, ktorý vysoko presahuje obvyklé úrokové miery.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Rožňava vo veci 12C 478/2012)

Odvolačný súd len dopĺňa, že ak za rovnaké porušenie povinnosti možno podľa formulárových podmienok v štandardnej zmluve postihnúť spotrebiteľa viacerými sankciami, tak súdnej kontrole na účely aplikácie § 53 ods. 1 OZ sa musí podrobiť sankčný mechanizmus ako celok (úrok z omeškania, zmluvná pokuta, poplatky za náklady spojené s vymáhaním pohľadávok, bod 1-3). Preto ak samo osebe niektoré sankčné ustanovenie nejaví znaky neprimeranosti, to ešte neznamená, že ako celok sankčný mechanizmus v rámci súdnej kontroly obstojí.

Ak súd skonštatuje neprijateľnosť sankčného mechanizmu ako celku, nie je akceptovateľné a vo svetle rozsudku súdneho dvora C-618/10 (Banco Espanol) ani prípustné, aby sa akýmkoľvek spôsobom modifikovala neprijateľná zmluvná podmienka. Z cit. rozsudku „2. Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje právna úprava členského štátu, akou je článok 83 legislatívneho dekrétu 1/2007 o prepracovaní všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a ďalších doplňujúcich zákonov (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) zo 16. novembra 2007, ktorá vnútroštátnemu súdu umožňuje v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej podmienky, ktorá je súčasťou zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, doplniť uvedenú zmluvu tým, že zmení obsah tejto podmienky“.

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný a tomu zodpovedá i výrok o náhrade trov konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.